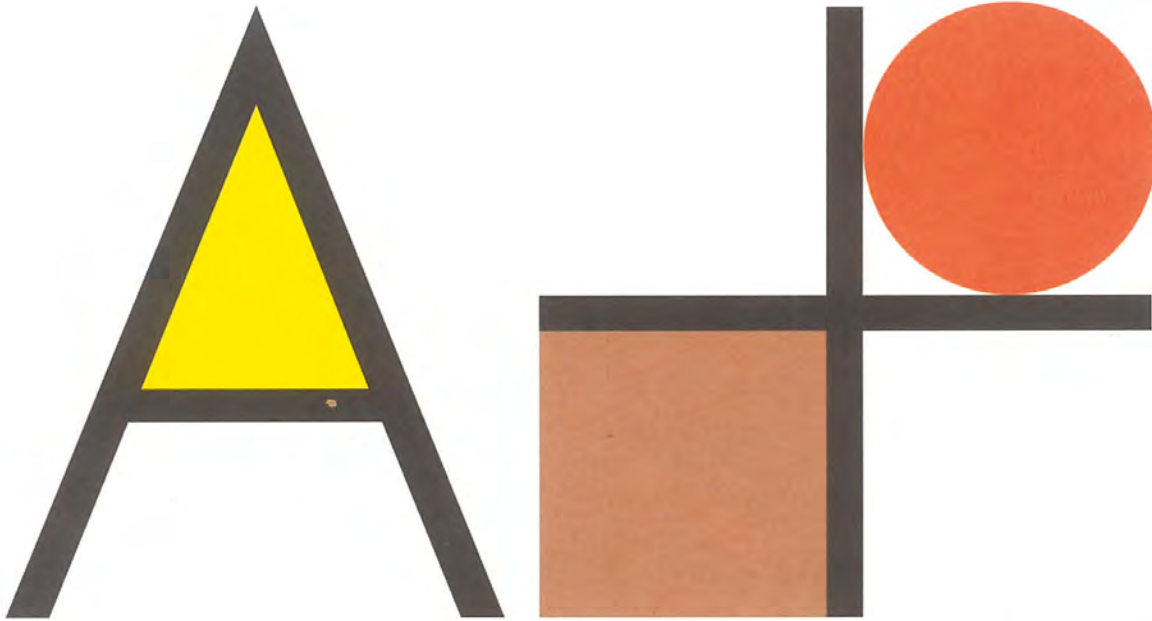

Architecture in Belgium

A+268 Oktober/November 2017

BEL €12,50 – INT €19,50

© Filip Dujardin / Nevelings Riedijk Architects

Dis-play

Zoom out

Metropolitaan landschap

Afgelopen maand stond de Zuid-Franse stad Bordeaux tien dagen lang in het teken van haar eigen stedelijke ontwikkeling. Onder het thema 'Paysages métropolitains' cureerde Bas Smets dit jaar de Biënnale van Bordeaux – een buitenbeentje onder de biënnales, met een duidelijke politieke agenda.

Lisa De Visscher

Bordeaux is al jaren onderhevig aan een dynamische stedelijke ontwikkeling. Burgemeester Alain Juppé, voormalig eerste minister van Frankrijk, voert met vaste hand en duidelijke visie een beleid dat van Bordeaux een metropool op Europees niveau moet maken. Na een geslaagde grootschalige herwaardering van de binnenstad en de stationswijk op de *rive gauche*, wordt nu *rive droite* ontwikkeld. Daar wordt 10.000 hectare voormalig industriegebied omgevormd tot een volwaardig nieuw stadsdeel, dat met het station verboden wordt door een brug van OMA.

Agora – of de Biënnale van Bordeaux – is een tweejaarlijks moment waarop deze grootschalige ontwikkelingen in een breder cultureel kader en binnen een Europese context belicht worden. Na *Métropoles millionnaires* in 2010 (Djamel Klouche), *Patrimoines* in 2012 (Marc Barani), en *l'Espace Public* in 2014 (Youssef Tohme), werd dit jaar gekozen voor *Paysages métropolitains*. Bas Smets werd aangesteld als algemene curator van de hele biënnale, maar treedt ook op als scenograaf van de hoofdtentoonstelling én als auteur van de tentoonstelling *Paysages augmentés*. Die driedubbele rol zorgde voor verwarring, die symptomatisch bleek voor de biënnale in het algemeen. Want waar gaat het in Bordeaux eigenlijk over?

Het ruime aanbod aan lezingen, debatten, films en kleinschalige installaties verspreid over de stad, doet vermoeden dat de ambities op cultureel niveau liggen. Maar inhoudelijk blijkt het aanbod erg eclectisch, van wisselende kwaliteit en vooral grotendeels te draaien rond de stad Bordeaux zelf.

De hoofdtentoonstelling in *Hangar 14* is hiervan het beste voorbeeld. Ze bestaat grotendeels uit maquettes van de projectontwikkelaars en architecten die de nieuwe stadsdelen vormgeven. Dit is geen biënnale zoals we ze kennen in Venetië of Chicago, waar geëxperimenteerd en gezocht wordt, waar de wereld in huis wordt gehaald om de toekomst te tonen. In Bordeaux wordt een stad aan de man gebracht. De biënnale is een intelligente communicatiemachine die bewoner en bezoeker informeert over de ontwikkelingen van de stad. Het is ook een politiek en economisch instrument dat *city branding* inzet om de nog te ontwikkelen gebieden zo goed mogelijk in de markt te zetten.

Binnen die context is het als curator niet makkelijk werken. Toch slaagt Bas Smets erin kwaliteit te geven aan het geheel. In een aantal installaties in de stad herken je zijn invloed en referentiekader: in de fijne selectie meubels van Muller Van Severen in de 18de-eeuwse praalkamers van het stadhuis, of in *Vols*, de expo van luchtbeelden van Yannick Lavigne in de Base sous-marine, een gigantische bunker voor onderzeeërs uit de Tweede Wereldoorlog.

Smets' eigen tentoonstelling, *Paysages augmentés*, is binnen de biënnale een van de weinige onafhankelijke analytische studies van de betekenis van het landschap. In vijf films van Christian Barani over Hongkong,

Hyderabad, Singapore, Brussel en Bordeaux zie je de rol die het landschap kan spelen binnen een metropool, en de relatie tussen landschap en beleid. Vijf films van Ila Bêka & Louise Lemoine tonen in Sint-Petersburg, Bogotà, Rabat, Napels en Seoul hoe bewoners omgaan met dat landschap en de invloed van het klimaat. Een triptiek met een 16de-eeuws schilderij van Joachim Patinir, een *boli* (heilig beeld uit Mali) en een film over het wetenschappelijke complex Biosphere II in Arizona onderzoekt de creatie van het landschap in zijn figuratieve, spirituele en wetenschappelijke vorm.

Als scenograaf van de hoofdtentoonstelling interpreteerde Bas Smets *Hangar 14* als een landschap. Het gebouw heeft een glazen gevel naar de rivier Garonne toe en een blinde wand aan de straatkant. Hij tekende een rivier (de Garonne op schaal) door het gebouw als centrale wandelas, en versterkte het contrast tussen beide zogenaamde oevers door de plaatsing van 300 bomen, die een eikenwoud vormen aan de donkere straatkant en een luchtig elzenbosje aan de raamkant. Een raster van 1,50 m x 1,50 m, aangeduid door 1.400 witte kruisjes op de vloer, ordent de tentoongestelde stukken. Zo ontstaat een mentaal landschap dat een leesbare coherentie verleent aan de heterogene verzameling van maquettes, films en publicaties. Het scenografisch concept overstijgt het tentoongestelde en biedt, onverwacht, de biënnale een educatief instrument voor het lezen en begrijpen van het landschap in het algemeen. ▲ ■ ●

© Canal.com